

Anmeldelser.

Scheik Ibrahim (Johann Ludwig Burckhardt), Briefe an Eltern und Geschwister. Herausgegeben von Carl Burckhardt-Sarasin und Hansrudolf Schwabe-Burckhardt. Verlag Helbing und Lichtenhahn, Basel 1956. 215 s. 17 × 24 cm.

For den, der har beskæftiget sig med litteraturen om Nærorienten for at finde gode beskrivelser af befolkningens liv i Syrien og Nord-Arabien, står Burckhardts store værker: „Travels in Syria and the Holy Land“ (1822), „Travels in Arabia“ (1829), „Account of the Bedouin Tribes and Wahabys“ (1829), i en egen glans. Hans skildringer synes at være noget af det grundigste og udførligste inden for den ældre rejselitteratur, og man får lyst til at lære den mand, der står bag bøgerne, nærmere at kende. Næsten halvandet hundrede år efter, at Burckhardt foretog sine rejser, har to af hans nulevende slægtninge udgivet en række breve fra ham, som findes i familiens eje.

Johann Ludwig Burckhardt var schweizer, født i Lausanne 1784 i en tysksproget patricierfamilie. Faderen var en velhavende silkebåndsfabrikant og forretningsmand i Basel, der kunne give sine børn en god uddannelse. Men Napoleonstiden drev ham og familien ud af de vante forhold. Den konservative, udpræget franskfjendtlige mand måtte drage i udlændighed til Østrig og Tyskland. Johann Ludwig blev 17 år gammel sendt til Leipzig for at studere og viste iøvrigt tidligt meget alsidige interesser. 1805 rejste han til London, hvor en slægtning håbede at kunne skaffe den unge mand en embedsstilling, muligt i diplomatiet, men det viste sig vanskeligt at få tilstrækkeligt højtstående medlemmer af det engelske aristokrati til at gøre noget for ham. Imidlertid stiftede Burckhardt, der allerede som 16-årig med begejstring havde læst beretningerne om Cooks jordomsejlinger, bekendtskab med Sir Josef Banks, der havde ledsaget Cook på hans første rejse. Banks havde 1788 grundlagt det kendte „Association for Promoting the Discovery of the Interior Parts of Africa“. Burckhardt ansøgte om at gå i Selskabets tjeneste, blev antaget og sejlede efter nogen uddannelse i England 1809 med

et skib til Malta. Hensigten var, at han først i to år under et ophold i kystlandene ved Middelhavet skulle blive fuldt hjemme i arabisk og i orientalsk levevis. 15. juli 1809 når han Aleppo, og så følger de vidtstrakte rejser i den syriske ørken, Hedjaz — hvor han besøgte Medina og Mekka — Ægypten og den nubiske ørken. Den 15. oktober 1817 døde han af dysenteri i Cairo, netop da den store rejse til Tombouctou forestod. Gennem brevene følger vi denne udvikling fra hans 14. år omtrent til hans død. Man forbløffes over dette bourgeoisibarns hårdførhed, over hans mod og den fasthed, hvormed han gennemfører sine planer. De senere breve indeholder adskillige gode skildringer fra Orienten, bl. a. af en dag på ørkenrejse. Han fortæller, hvordan han, når karavaneføreren i de hedeste timer lader kamelerne lægge sig, og hver mand søger at få et blund i ly af sit dyr, i hemmelighed skriver sine iagttagelser ned. Det er ikke helt nemt at samle godt materiale på den måde. Og dog blev hans dagbøger og hans beretninger hjem til „African Association“ af en så fortrinlig karakter, at andre efter hans død kunne udgive de fornævnte store værker.

C. G. Feilberg.

Kurt Schubert: Der Walfang der Gegenwart (G. Meseck und J. Lundbeck: Handbuch der Seefischerei Nordeuropas, Band XI, Heft 6), Stuttgart 1955. 206 s. 19 × 26,5 cm. Talrige illustrationer, kortskitser og plancher.

Den stort anlagte håndbog i Nordeuropas havfiskeri, hvoraf dette værk kun er eet hefte, begyndte at udkomme i 1928, for næsten 30 år siden. Fuldførelsen blev selvfølgelig stærkt sinket af verdenskrigen og besværlighederne ved at gennemføre et så omfattende arbejde på tilfredsstillende måde. De første otte bind er udkommet på få hefter nær. Deri er bl. a. så vigtige emner som Tysklands og De Britiske Øers havfiskeri behandlet (bd. V og bd. VI). Bd. IX („Verwertung der Seefischereiprodukte“, herunder handelen) og bd. X („Förderung der Seefischerei“) er under forberedelse og delvis i trykken. Nærværende hefte er en del af et „Nachtragsband“ (bd. XI), som øjensynligt har til formål at føre håndbogen så nær op til nutiden som muligt.

Bogen indledes med et biologisk afsnit på godt 40 sider om de store hvaler, der især er genstand for fangst: blåhval, finhval, sei-hval, pukkelhval og kaskelot. De andre emner, der behandles, er: Den internationale regulering af fangsten (i et anhang meddeles den tyske lovgivning og konventionerne), fangst og udbredelse af hvalerne i Det Sydlige Ishav, fangst af småhvalerne (også ved Ja-